

[Udenrigsministeren]

Jeg har ikke mange bemærkninger at gøre til hr. Bilgrav-Nielsen, som havde gjort sig megen umage med at grave i historien fra Hørup, Gustav Rasmussen og frem til i dag, og det er jo altid prisværdigt, når man tager citater frem. Jeg vil bare hæfte mig ved et enkelt citat, som hr. Bilgrav-Nielsen kom med, nemlig det citat, der går tilbage til 1949, helt nøjagtigt den 22. marts, hvor den daværende udenrigsminister, Gustav Rasmussen, havde en fremsættelsestale i rigsdagen, og hvor hr. Bilgrav-Nielsen citerer ham for at sige:

»Det spørgsmål har været rejst, om Danmark i kraft af sine forpligtelser efter artikel 3 til at deltage i fælles bestræbelser til udvikling af deltagerlandenes kollektive evne til imødegåelse af væbnet angreb kan ventes at blive stillet over for krav om at overlade fremmede magter militærbaser i fredstid. Hertil kan jeg svare med bestemthed, at der ikke vil blive spørgsmål om at oprette fremmede baser i Danmark.«

Det, som Gustav Rasmussen dengang sagde, var altså baser, og derfor forundrer det mig noget, at hr. Bilgrav-Nielsen sætter lighedstegn imellem depoter og baser. Når jeg siger, det forundrer mig, er det, fordi jeg, når jeg tænker tilbage – ikke til Hørup, men til 1960, hvor vi havde de første aftaler om depoter – ikke erindrer, at det radikale venstre talte om, at det var baser. Nu taler jeg om det rent principielt. Da jeg var forsvarsminister og vi fik et forlig igennem i 1973, hvor der i betænkningen også omtales nødvendigheden af forstærkninger udefra og i den forbindelse depoter, erindrer jeg ikke, at det radikale venstre, som var med i det forlig, dengang sagde, at der her er tale om baser. Derfor beder jeg hr. Bilgrav-Nielsen om for ikke at forvirre debatten at holde lidt rede i definitionen af det, han kommer ind på, og jeg vil i hvert fald sige, at det, vi diskuterer i dag, er depoter og ikke baser. Base er pr. definition noget helt, helt andet. Base er tilstedeværelsen af materiel og mandskab. Base er det, som man ser i Tyskland med amerikanske tropper, der har deres baser nedene. Men det, vi har med brændstof og ammunition og andet, der allerede ligger her, er depoter og har intet at gøre med baser. Hr. Bilgrav-Nielsen kan have sin holdning til tingene, sin opfattelse – og det respekterer jeg – men af hensyn til debattens klarhed tror jeg,

det vil være en god idé, at hr. Bilgrav-Nielsen ikke bidrager til at sige, at det, som hans parti gik ind for i 1973, er baser, for det mener jeg faktisk er forkert.

Så vil jeg bare gøre den bemærkning til hr. Ib Christensen om dette med freds- og konfliktforskning, at jeg kan se, der kan ligge mange gode ideer eller mange gode tanker bag dette, at vi ligesom forsøger at grave mere i dybden, når det drejer sig om analysen og dermed grundlaget for det, vi diskuterer f. eks. en dag som denne. Der blev henvist til Norge og Sverige. Der er situationen den, at der på disse landes universiteter igennem årene har været en tradition for det, man kalder fredsforskning. Vi har ikke haft den samme tradition herhjemme.

Når det drejer sig om, hvad man rent praktisk kan gøre, vil jeg henvise til den beslutning, der er blevet taget om at nedsætte et nedrustnings- og sikkerhedspolitisk udvalg, hvis opgave bl. a. er at formulere rent konkrete initiativer, som Danmark kan tage, når det drejer sig om nedrustning, først og fremmest i en FN-sammenhæng.

Min sidste bemærkning skal tage udgangspunkt i noget, som hr. Erhard Jakobsen sagde. Hr. Erhard Jakobsen sagde – og jeg håber, jeg citerer nogenlunde korrekt – at om Danmark kan forsvares, afhænger af, hvad regeringen og folketinget siger; jeg kan forstå på hr. Erhard Jakobsen, at det, jeg citerede, ikke er helt ved siden af. Jeg vil slutte med at sige, at jeg er enig med hr. Erhard Jakobsen heri – ikke bare hvad regeringen og folketinget siger, men, vil jeg føje til, også hvad eksperter siger om dansk forsvar. Jeg vil gerne give udtryk for, at der i den standende debat, vi har om forsvaret, og det, som har givet anledning til kommentarer også i den udenlandske presse, efter min mening er tale om en urimelig nedgøring af et dansk forsvar, som igennem de senere år har fået materielanskaffelser, hvad enten det er F-16 for flyvevåbnet eller det er nye motortorpedobåde, korvetter, for søværnet eller det er materiel til hæren.

Jeg har altid sagt, at værdien af et forsvar ikke bare kan gøres op i styrkemål, men også har noget at gøre med befolkningens holdning til det, den folkelige opbakning bag et forsvar. Her tror jeg at der ligesom er skabt et problem, et unødigt problem, fordi der har været denne tendens til at nedgøre tingene